

Algemene Beschouwingen GroenLinks – Kadernota 2025

Geachte voorzitter, collega's en vooral: inwoners van Nieuwegein,

Want voor u doen wij dit! We staan hier vandaag met het volle besef van het vertrouwen wat u als inwoners ons gegeven hebben. Uw wensen, verwachtingen, problemen: de keuzes die wij maken, doen ertoe voor u. Daarom willen we open en helder zijn over onze afwegingen en de richting die wij voor ogen hebben voor Nieuwegein. Vandaar hierbij de algemene beschouwingen van GroenLinks Nieuwegein.

Het zal niemand ontgaan zijn; De afgelopen maanden stonden in het teken van financiële uitdagingen. Er waren dreigende tekorten, maar mede dankzij meevallers vanuit het Rijk en het daarop bijsturen van het college ligt er nu een sluitende meerjarenbegroting. Een hele opluchting. Daardoor hoeven we nu niet te snijden in voorzieningen zoals het theater of zwembad of het Vrijwilligershuis. Dat is winst voor onze stad.

Vele gemeenten om ons heen zouden jaloers zijn op onze concept kadernota. Na het verschijnen van de meicirculaire hebben we de luxe om een aantal voorgestelde structurele bezuinigingsmaatregelen te schrappen en kunnen zo de stad ontlasten. Het proces om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting was grillig, dat zeker. En onorthodox. Maar het zijn ook bijzondere omstandigheden waarmee een college moet reageren op een onvoorspelbare Rijksoverheid. Ga daar maar eens aanstaan!

Om het gesprek vandaag over de inhoud te kunnen laten gaan, dienen wij amendement A62, 'kadernota inclusief voorgestelde mutaties' dan ook mede in.

Ja, en dan die inhoud: Want we zijn er nog niet. Sowieso is een verbeterende financiële situatie voor GroenLinks geen reden om plots blind te worden voor verdere verbeteringen, innovaties etc., Zoals de ideeën om te komen tot een meer efficiëntere overheid of het ontdebellen van activiteiten in het sociaal domein.

Voor we verder op de inhoud doorgaan, een woord van dank aan het college voor het honoreren van wensen die wij als GroenLinks hebben ingebracht, zoals:

- het blijvend reserveren van middelen voor een groeiende stad in 2026 en 2027,
- het schrappen van de hondenbelasting,
- het niet doorvoeren van eerdere bezuinigingen op cultuur en erfgoed,
- en het bieden van maatwerk in het sociaal domein,
- en het ontlasten van de WMO.

Tegelijkertijd zien we ook maatregelen waar wij kanttekeningen bij plaatsen. Het sluiten van dierenweides bijvoorbeeld – In het kader van dierenwelzijn daar hadden wij liever een diervriendelijk alternatief gezien, bijvoorbeeld in combinatie met de kinderboerderij en het MEC. Juist om kinderen vroeg te leren liefdevol en respectvol om te gaan met dieren en natuur.

Wij zullen instemmen met de Kadernota, maar vragen wel aan het college wat zij extra gaan doen aan dierenwelzijn, zeker bij de dierenweides in Nieuwegein. En ook wat de inzet van het college is om natuureducatie te verstrekken zodat kinderen op jonge leeftijd leren respect te hebben voor natuur; de dieren en fauna, juist ook in de natuurlijke omgeving.

Verder blijft er voor GroenLinks steeds opnieuw één grote vraag: wat is de visie?

Waar willen we naartoe met Nieuwegein in, pak hem beet, 2040 of 2050? Hoe zorgen we dat alle losse maatregelen passen binnen een langetermijnstrategie?

Als GroenLinks dromen we van een stad die gezond, groen en sociaal is. Waar bewoners gezond wonen en elkaar kunnen ontmoeten, bewegen, en trots zijn op hun wijk. Waar de auto plaatsmaakt voor de fietser en wandelaar. Waar armoede uitgebannen is.

Wij missen die visie. Wij missen een samenhangende visie waarin keuzes logisch op elkaar aansluiten. Nu worden besluiten nog te vaak ad hoc genomen. We vragen het college daarom met klem:

Kom met een overkoepelende visie én een afwegingskader dat helpt om prioriteiten helder te stellen.

Dat is geen nieuwe vraag. We hebben hier al vaker op aangedrongen. Er werd verwezen naar een zogenoemde ‘methode Doosje’ – maar die bestaat niet. Het vragen om een visie en het aandringen op samenhang tussen de verschillende omgevingsprogramma’s met heldere afwegingskader om een hiërarchie te kennen en met financiering daarvan, is geen methode. Wij *vragen* juist om een methode. En dus vragen wij hier en nu opnieuw aan het college: laten we het dan nu *wél* goed doen. Want zonder visie, blijven we pleisters plakken. College: hoe en wanneer gaan jullie werk maken van zo’n visie op het Nieuwegein van de toekomst, mét een afwegingskader en financiële paragraaf om die gewenste stad dan ook te kunnen realiseren? Met daarbij dus ook een prioritering van de omgevingsprogramma’s die er dan aan zal bijdragen dat de visie op de stad realiteit wordt. Wij horen het graag.

Dan het sociaal domein.

Er lagen forse bezuinigingsvoorstellen op WMO en jeugdzorg. Daar hadden wij moeite mee. We zijn dan ook blij dat het college – mede op ons aandringen – heeft besloten deze bezuinigingen te temporiseren en maatwerk mogelijk te maken. Het geldt dat we via VEKOB - Versterken Eigen Kracht, Ondersteuning en Bescherming- besparen, moet worden ingezet om het voorliggende veld te versterken.

Onze dringende vraag aan het college is wat zij daar extra aan gaan doen? Want de zorgkosten zijn een indicatie van een zieke stad: Wat gaat het college extra doen om het voorliggend veld te versterken?

De grote zorg van GroenLinks is namelijk nog niet voldoende meegenomen: de noodzaak om meer en beter in te zetten op *preventie*. Onze oproep is om structureel en ruimhartig te gaan investeren in preventie in plaats van het almaar oplopen van kosten in de WMO en jeugdzorg. Want het gaat om mensen. Kwetsbare mensen. En juist door preventie, door te investeren in het voorliggend veld, kan je veel leed voorkomen. En hoge kosten vermijden. Daarom het amendement A60 “Extra voorinvestering voorliggend veld”, samen met de PvdA

En laten we de instanties in de stad ook de ruimte geven om duurzaam te werken.

Instellingen zoals DEKOM, de bibliotheek, Movactor en SportID moeten nu elk jaar opnieuw onderhandelen over subsidie. Dat kost tijd, geld en belemmert het maken van meerjarenbeleid. Wij dienen daarom samen De Unie, CDA, PvdA, ChristenUnie, D66 en

Lokale Vernieuwing een motie M97 in om te onderzoeken of het mogelijk is om meerjarenafspraken met deze instellingen te gaan maken. Zoals in andere gemeenten al het geval is, dus daar kunnen wij van leren. Maarjarenafspraken zijn efficiënter, goedkoper én biedt hen meer zekerheid. Het bespaard enorm veel tijd, en dus geld, van zowel het ambtelijk apparaat als ook van deze instellingen. Bovendien helpt dit om betere samenwerkingsafspraken onderling te maken door de krachten te bundelen voor de inwoners in deze stad.

Tot slot: een opmerking naar aanleiding van de jaarrekening.

De begroting is grotendeels gerealiseerd, waarvoor complimenten aan het college. Maar we zien ook een overschot op beleidsterreinen als armoede en gezondheid. Dat is wat ons betreft onacceptabel. In een stad waar kinderen opgroeien in armoede, mogen we niet accepteren dat geld dat bestemd is voor bestrijding daarvan niet wordt uitgegeven. Of zelfs zou kunnen terugvloeien naar de algemene middelen.

Capaciteitstekorten bij de gemeente mogen geen excuus zijn. Kijk naar wat andere gemeenten doen. In Houten en Vijfherenlanden bijvoorbeeld wordt samengewerkt met organisaties als **Schuldhulpmaatje** – ook actief in Nieuwegein. Zij bereiken mensen die diep in de schulden zitten met een bewezen effectieve aanpak. Of denk aan de Voedselbank en Kledingbanken in Nieuwegein: prachtige vrijwilligers-initiatieven die een extra subsidie van de gemeente direct en goed kunnen inzetten ter bestrijding van armoede.

In de jaarrekening en uit de beantwoording van de vragen hierover, weten wij dat dit geld in 2024 niet opgebruikt is vanwege personele problemen. Dat kan voor GroenLinks toch niet waar zijn; zie onze ideeën van organisaties buiten de ambtenarij die wel al het geld kunnen wegzetten. Armoede kan je niet even temporiseren of op pauze zetten. Het tegengaan van armoede is één van onze grootste zorgplichten.

Wij vragen het college dan ook wat zij in 2025 doen om te voorkomen dat er weer geld overblijft op armoede en of ze dan aan andere instanties in de stad willen denken die actief zijn in het bestrijden van armoede?

Want geld wat zo nodig is om de armoede te bestrijden mag wat GroenLinks betreft nooit terugvloeien naar de algemene middelen. Dat moeten we zien te voorkomen. Wij horen het graag.

Voorzitter,

We hebben belangrijke stappen gezet richting een stabielere financiële positie. Maar echte vooruitgang vraagt visie. Lef. En het vermogen om samenhang aan te brengen. Laten we samen bouwen aan een Nieuwegein dat niet alleen financieel in balans is, maar ook recht doet aan haar mensen, haar natuur, en haar toekomst.

Namens GroenLinks Nieuwegein, Alma Feenstra, fractievoorzitter.

Dank u wel.